

bij Open Deur 11, november 2024

In gesprek over 'Kaarslicht'

Om te beginnen

Steek een kaars aan en sta daar even bij stil.

In de inleiding lezen we dat de vlam van een kaars(je) verwijst naar een hogere werkelijkheid. Ervaart u dat ook zo? En kunt u dat overal ervaren of is de ruimte - een kerk of stiltecentrum - belangrijk?

Steekt u weleens een kaarsje voor iemand anders aan? Wat betekent dat voor u? Vindt u troost in het branden van een kaarsje?

Baken van hoop (pag. 2-3)

Tanja Viveen benoemde bij haar kinderen momenten waarbij je een kaars aan zou kunnen steken. Even verderop verbindt zij dit aan het mysterie van leven en dood en het geheim van geloof en gebed.

- Welke betekenis zit er voor u in het branden van een kaars?
- Wanneer steekt u een kaarsje aan?
- Volgens Viveen maakt een kaarsje zacht. Herkent u dat? Waar komt die zachtheid vandaan, denkt u?
- Kende u de traditie van een kaars voor het raam, zoals zij die beschrijft? Heeft u ook tradities bij het 'op weg zijn' of 'op weg gaan' van familie?
- Welke hoop spreekt er voor u uit kaarsen in rouw- of gedachtenisdiensten?
- Viveen verwijst ook naar een tekst uit Jesaja over een kwijnend vlammetje. Welk kwijnend vlammetje probeert u gaande te houden en hoe koestert u dat?

Taal die bij je past (pag. 4)

Dirk de Wachter stelt dat je om een kaarsje aan te steken niet gelovig hoeft te zijn.

- Welke brontaal ziet u in het branden van een kaarsje?
- Welke associaties roept het bij u op?

Laten we een kaarsje branden (pag. 5)

Thomas Quartier vertelt over stiltecentra in ziekenhuizen en andere kapelletjes waar je een kaarsje kunt branden.

- Op welke plek steekt u graag een kaarsje aan?
- Doet u dit als er zorgen zijn, uit dankbaarheid of anderszins?

Voor Quartier is de moeilijk te omschrijven betekenis van het kaarsenritueel een soort 'schemergebied'.

- Kunt u met elkaar woorden vinden voor het 'meer' van het aansteken van een kaarsje in bijvoorbeeld een ziekenhuis? Welk 'schijnsel van betekenis' heeft 'een kaarsje branden' voor u?
- Ervaart u dat 'doen' (aansteken van een kaarsje) makkelijker is dan iets zeggen? (bijvoorbeeld het uitspreken van een gebed)?
- Schept een kaarsje ruimte, los van kerkelijke leerstellingen? Welke ruimte dan?

Voor wie wij missen (pag. 6-7)

Harold Schorren noemt het gedenken van overledenen in de kerk.

- Welke tradities heeft uw kerkelijke gemeente hiervoor? Welke hiervan vindt u mooi, welke niet?
- Kent (of kende) u de traditie om op Oudjaarsavond de overledenen in de kerk te herdenken? En zo ja, kunt of kon u dat inpassen in de andere sfeer van de avond?
- In hoeverre is Oudjaarsavond voor u een avond van mijmeren?
- In hoeverre beleeft u Eeuwigheidszondag als een (kerkelijk) oudjaar en Eerste Advent als een nieuw jaar?
- Wat betekenen 1 en 2 november voor u? Zouden de kerken moeten streven naar een oecumenische datum om te gedenken?
- Op veel begraafplaatsen wordt rond 1 en 2 november een lichtjesritueel georganiseerd. Gaat u erheen?
- Heeft u nog andere dagen in het jaar om te gedenken? (Paasmorgen, de verjaardag van een overledene, de sterfdag, uw trouwdag)

Licht voor de wereld (pag. 10)

Ds. Matthijs Haak ziet de woorden van Jezus, 'Jullie zijn het licht der wereld' (Matteüs 5:13-16) niet als een verplichting maar als een geschenk.

- Heeft u er zo weleens tegenaan gekeken?
- Wat leest u in deze bijbeltekst?
- Leg de woorden uit Matteüs 5:13-16 eens naast de profetie uit Jesaja 42:6 en 49:6. Welke opdracht en/of belofte leest u dan?
- Jezus noemt zichzelf ook het Licht der Wereld (Johannes 8: 12). Maakt dit het makkelijker om de woorden van Matteüs 5:13-16 een plek te geven in uw leven?
- Ds. Haak brengt de Bergrede - met daarin de zaligsprekingen - in verband met duurzaam geluk. Kent u ook zo'n 'omgekeerde' ervaring van geluk?
- Waar leerde u een ander licht op te werpen in uw leven?
- Voor wie zou u op dit moment wel een lichtje willen zijn?

Volg het spoor van licht (pag. 11)

- Waar in uw omgeving ziet u een mogelijkheid voor een lichtritueel?
- Brengt het u op een idee?

Een zee van kaarslicht, liefde en respect (pag. 12-13)

- Was u ooit op een buitenlandse begraafplaats? Wat viel u daar op?
- Gaat u op 1 of 2 november naar een begraafplaats, bijvoorbeeld in navolging van het KRO-programma 'Voor wie steek jij een kaarsje aan?'
- Zou zo'n ontmoeting op de begraafplaats, zoals Claudia Sarti beschrijft, in uw familie passen?
- Wie onderhoudt de graven van de overledenen in uw familie? Spreken jullie daar weleens met elkaar over?
- Op 4 mei leggen we kransen voor wie gestorven zijn voor onze vrijheid. Welke gebruiken heeft u daarbij? Zouden we dan ook meer kaarsen moeten neerzetten?

Spelen met vuur (pag. 13)

Willem van Reijendam vergelijkt kaarslicht met het licht van een elektrische kaars.

- Hoe ervaart u dat verschil?
- Heeft u nog de kerstboom met echte kaarsjes gekend? Welke herinnering bewaart u aan de boom met lichtjes?

Om mee af te sluiten

- Zing of beluister met elkaar gezang 601, 'Licht dat ons aanstoot in de morgen'.
- Draag de teksten van pag. 9 aan elkaar voor en/of neem uw eigen tekst(en) van huis mee of zoek ze op in het liedboek: de woorden die u altijd helpen en troosten, met andere woorden: teksten die u in het licht zetten.
- Zing met elkaar het Taizé-lied 'Dans nos obscurités' in het Frans en Nederlands. Gezang 598 (of: Taizé bundel nr. 1): [Als alles duister is | LIED & TEKST - Nederland Zingt \(eo.nl\)](#)
- Sta in een kring en steek in het midden ervan, bijvoorbeeld op een tafel met een glasplaat, een waxinelichtje aan. Spreek bij het aansteken een gebedsintentie uit voor elkaar, voor uw gemeenschap, voor stad, land of wereld bij dat wat u bezighoudt.
- Sluit af met gezang 423: [Nu wij uiteengaan.](#)

ds. Jacqueline Dam-Oskam, Protestantse Kerk in Nederland

archief gesprekshandreikingen

Op theologie.nl/gesprekssuggesties vindt u alle gesprekshandreikingen bij de nummers van *Open Deur* vanaf januari 2007.

[Neem een proefabonnement van drie nummers](#)